

NAZIV PROGRAMSKOG ZADATKA

13. UNAPREĐENJE ZDRAVLJA I PREVENCIJA FAKTORA RIZIKA ZA NASTANAK HRONIČNIH NEZARAZNIH OBOLJENJA

NOSILAC PROGRAMSKOG ZADATKA (NAZIV I SEDIŠTE, ODGOVORNO LICE):

Zavod za javno zdravlje Sombor, Vojvođanska 47, 25000
Prim.mr sci.med. dr Dragoslava Čubrilo, Tel. +381 25 418 222
E-mail:direktor@zzjzsombor.org

PODACI O KOORDINATORIMA PROGRAMSKOG ZADATKA

dr Nataša Drča Centar za promociju zdravlja, analizu, planiranje i organizaciju zdravstvene zaštite, informatiku i biostatistiku u zdravstvu
tel 063468154, E-mail: statistika@zzjzsombor.org

U okviru ovog programskog zadatka, Zavod za javno zdravlje Sombor u skladu sa planom aktivnosti, sprovedene su sledeće aktivnosti:

1. Obeležavanja **4. februara Svetskog dana borbe protiv raka**
2. Dizajnirano je, štampano i distribuirano 100 komada flajera sa edukativnim sadržajem u cilju podizanja svesti o značaju prevencije malignih oboljenja
3. Na sajtu Zavoda za javno zdravlje objavljen je sadržaj edukativnog karaktera
4. Lekari zavoda održali su predavanje u Udruženju penzionera u Somboru

Slika 1. i 2: Predavanje u Udruženju penzionera Sombor

Светска здравствена организација са Међународним удружењем за борбу против рака сваког 4. фебруара обележава Светски дан борбе против рака.

Међународно удружење за борбу против рака ове године је покренуло нову трогодишњу кампању поводом обележавања Светског дана борбе против рака у којој се окупљају појединци, организације и владе широм света у циљу смањења неједнакости у приступу превентивним услугама, дијагностици, лечењу и нези оболелих од рака. У првој години кампање, фокус је на смањењу препрека у приступу превентивним услугама, дијагностици, лечењу и нези оболелих од рака.

Глобално оптерећење раком у свету

Према проценама у 2020. години готово половина нових случајева малигнух болести и близу две трећине смртних случајева од рака у свету се регистровало у Азији.

То је делом последица и чињенице да на овом континенту живи више од 60% светске популације. У Европи, која чини само 9,0% светске популације, регистровано је 22,8% нових случајева рака и 19,6% смртних случајева од малигнух болести.

За разлику од Европе у Америци, која чини 13,3% светске популације, регистровано је 20,9% новооболелих и 14,2% умрлих од рака.

4 ФЕБРУАР - Светски дан борбе против рака

**Право
на ЖИВОТ**

Сваке године **19,3 милиона** особа оболи од неког облика рака, а **30–50% свих облика рака** се може спречити усвајањем здравих стилова живота, редовним скрининг прегледима, раним откривањем и благовременим лечењем.

Више информација на:
worldcancerday.org/keyissues

 Светски дан борбе против рака 4. фебруар   World Cancer Day is an initiative of the Union for International Cancer Control.

Sources: NIH - National Cancer Institute - The Genetics of Cancer - <http://www.cancer.gov/about-cancer/causes-prevention/genetics>
WHO Fact Sheet: Cancer <http://www.who.int/factsheets/fs105/en/>
WHO Global status report on alcohol and health 2014 http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112736/1/9789240692933_eng.pdf

Савет за здравље
Града Сомбора

Завод за јавно
здравље Сомбор

Водеће локализације рака у свету

Рак плућа, рак дојке и рак дебелог црева су водеће локализације рака у оболевању и у умирању. Ове три врсте рака чине заједно једну трећину новооболелих и умрлих особа од рака у свету.

Рак плућа је најчешће дијагностикован рак код мушкараца и чини 14,3% свих нових случајева рака и 21,5% свих смртних случајева од рака код мушкараца. Потом следе карцином простате (14,1%) и колоректални карцином (10,6%). Рак дојке је најчешће дијагностикован малигни тумор код жена (чини 24,5% свих новооткривених случајева рака) и водећи узрок смрти од рака код жена (15,5%), а следе га рак плућа (13,7%) и рак дебелог црева (9,5%).

Оптерећење раком у Србији

У Србији је током 2018. године од свих малигних тумора оболела 41.661 особа (22.066 мушкараца и 19.595 жена). Исте године од рака је умрло 21.607 особа оба пола, 12.174 мушкараца и 9433 жене. Водећи узроци оболевања и умирања од рака у нашој земљи готово су идентични водећим узроцима оболевања и смртности од малигних тумора у већини земаља у развоју.

Мушкарци у нашој средини највише су оболевали од рака плућа, колоне и ректума и простате. Код жена малигни процес је најчешће био локализован на дојци, плућима, колону и ректуму и грлићу материце.

Током 2018. године у Србији од рака бронха и плућа оболело је 6686 особа (4674 мушкараца и 2012 жена) и умрло је 5386 особа оба пола (3759 мушкараца и 1627 жена).

Код жена, рак дојке најчешћи је малигни тумор у оболевању и умирању код жена. У Србији је 2018. године од малигних тумора дојке оболела 4561 и умрла је 1691 жена.

Малигни тумори дебелог црева и ректума у нашој земљи друга су по учесталости локализација рака у оболевању и умирању код мушкараца, односно трећи по учесталости у оболевању и у умирању од малигних тумора код жена.

Рак грлића материце је током 2018. године био четврти по учесталости малигни тумор у оболевању и пети по учесталости у умирању међу нашим женама. Дијагноза рака грлића материце је постављена исте године код 1057 жена, док је 427 жена умрло од ове врсте малигног тумора.

Превенција малигних болести у Србији

Превенција малигних болести има огроман јавноздравствени потенцијал и представља најефикаснији приступ у контроли малигних болести, јер је на приближно две трећине фактора ризика који су одговорни за настанак рака могуће утицати, мењати их или их потпуно елиминисати. Чак 40% малигних болести може бити избегнуто једноставним мерама: престанком пушења, ограниченим конзумирањем алкохола, избегавањем сувишног излагања Сунцу, задржавањем просечне тежине конзумирањем здраве хране, вежбањем, као и заштитом од инфекција које се могу развити у рак. Уколико до болести ипак дође, њен је исход могуће побољшати раним откривањем, адекватним лечењем и рехабилитацијом уз одговарајуће палијативно збрињавање. У Србији су донети национални програми за скрининг рака грлића материце, рака дојке и колоректалног рака, који ће у наредном периоду значајно смањити оболевање и умирање од наведених локализација малигних тумора.